5.11.2015

Asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle

Kaupunginjohtaja Antti Rantakokko, Salon kaupunki
Ohjelmapäällikkö Anita Silanterä, Salon kaupunki

Asia: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 eduskunnalle

Teema: Luku 32.50 (Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka)
- Rakennemuutosongelmista kärsivät alueet ja toimialat sekä niiden tukeminen

Ennakointi on elintärkeää, mutta hätäapuunkin tarvitaan tukea

Taustaksi Salon tarina

Globaalin talouden heilahtelut ovat vaikuttaneet Saloon hyvässä ja pahassa. Salossa teollisuus työllisti parhaimmillaan vuonna 2007 miltei 10 000 työtekijä. Työttömyysaste oli syyskuussa 2008 Salossa 5,8 prosenttia. Oli eletty kasvun rakennemuutosta. Muutos toiseen suuntaan alkoi vuonna 2008. Niinpä Nokian matkapuhelintehtaan lopettamisen jälkeen oli Salosta vuoteen 2013 mennessä kadonnut yli 6 000 työpaikkaa ja työttömyysprosentti nousi syyskuussa 2015 15,3 prosenttiin. Väen vähentyminen on koko ajan jatkunut sekä ensin Nokialta ja sitten Microsoftilta että niiden alihankkijoilta. Kun Microsoft päätöksensä mukaisesti vuoden 2016 aikana lakkauttaa Salon tuotekehitysyksikön, jossa vielä keväällä 2015 oli yli tuhat tuotekehitysasiantuntijaa töissä, on Salo uuden edessä.

Tarina on toki oikeasti monipuolisempi kuin Nokian/Microsoftin toiminnan tulosten luetteleminen antaa ymmärtää. Salossa alettiin heti keväällä 2009 suunnitella toimintaa, jolla vastattiin työllisyystilanteen ja elinkeinorakenteen äkilliseen muuttumiseen. Toimintaa suunniteltiin yhdessä yritysten, kaupungin, kaupungin omistaman elinkeinoyhtiön Yrityssalon, TE-toimiston, ELY-keskuksen sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Ihmisille pystyttiin tarjoamaan muutosturvatukea kuten koulutusta ja ohjausta. Paikallisille pk-yrityksille saatiin Salon äkillisen rakennemuutosstatuksen turvin tehostettua tukea ja neuvontaa kehittymiseen, kasvuun, kansainvälistymiseen, rekrytointeihin ja investointeihin. Uusia työpaikkoja ja yrityksiä syntyi ja vanhoja pystyttiin uudistamaan, mutta kun työttömien määrä on niin suuri, vie kaikkien työllistyminen aikaa.

Salon tarinassa on muutama uudistumiskykyyn positiivisesti vaikuttavaa taustatekijä. Ensinnäkin Salo sijaitsee voimakkaasti kasvavassa kasvukolmiossa Helsinki-Turku-Tampere ja on osa pohjoista kasvuvyöhykettä. Salo kuuluu siis kansallisesti merkittävään työssäkäynti- ja markkina-alueeseen. Toiseksi Salossa on kokemusta sekä teollisen tuotannon että korkean osaamisen työnhakijoiden markkinoimisesta ja työllistämisestä. Kolmanneksi Salon kaupunki ja elinkeinoyhtiö Yrityssalo ovat aktiivisesti koko rakennemuutosajan etsineet ja markkinoineet uudistumisen mahdollisuuksia, ja alueella on kasvuhaluisia pk-yrityksiä, jotka ovat mahdollisuuksia aktiivisesti hyödyntäneet. Kaupungin elinkeinopoliittisessa ohjelmassa haetaan ennakoivasti toimenpiteitä uudistumiseen, uusiin avauksiin ja tulevaisuuden teknologioiden hyödyntämiseen. Salolla on siten kaikki mahdollisuudet nousta jälleen Suomen kilpailukykyä vahvistavaksi alueeksi.

Rakennemuutosalueiden yhteistyö

Työ- ja elinkeinoministeriö tukee Salon vetämää hanketta, jossa joukko rakennemuutospaikkakuntia kerää ja analysoi kokemuksiaan äkillisistä ja ennakoivasta rakennemuutostyöstä muiden kaupunkien hyödynnettäväksi. Yksi vuoden 2015 lopussa päättyvän hankkeen tuloksista on käsikirja äkillisen rakennemuutoksen tilanteisiin. Käsikirjaan on koottu esimerkkitoimenpiteitä kuuden keskusteluissa olennaiseksi todetun teeman mukaisesti:

1. työttömäksi jääneiden neuvontapalveluiden järjestäminen,
2. työttömäksi jääneiden osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen,
3. alueella jo toimivien yritysten kasvun tukeminen,
4. uusien investointien houkutteleminen alueelle,
5. uuden yritystoiminnan syntyminen alueelle, sekä
6. infran ja toimintaympäristön kehittäminen

Rakennemuutoksen hoitamisessa tarvitaan ennakoivia, välittömiä, keskipitkän aikavälin ja pitkän tähtäimen toimenpiteitä.

Rakennemuutos ja aluekehittäminen

Rakennemuutoksen kansallisessa keskustelussa on aiheellisesti nostettu esiin vaara, että tukivälineet epäterveesti pitkittävät ja estävät yritysten ja toimialojen kilpailukykyä uudistavaa tervettä kehitystä. Siksi työ-ja elinkeinoministeriö rohkaisee aivan aiheellisesti alueita ennakoivaan ja alueen resilienssiä vahvistavaan elinkeinopolitiikkaan. **On tärkeää, että alueiden, työvoiman ja yritysten uudistumiseen tarjotaan vahvuuksiin ja suunnitelmalliseen kehittämiseen perustuvaa tukea**, kuten Tekes, Finnvera ja muu TE-hallinto tekevät.

Rakennerahastoihin tukeutuva aluepolitiikka suosii Itä- ja Pohjois-Suomea

Valitettavasti aluekehittämisen tuet perustuvat voimakkaasti EU:n rakennerahastovaroihin, jotka kuitenkin kohdistuvat kansallisesti epätasaisesti. Etelä- ja Länsi-Suomen alueilla EAKR- ja ESR-tukien määrät ovat vain murto-osa Itä- ja Pohjois-Suomessa käytettävissä olevasta rahoituksesta. **Alue- ja rakennemuutospolitiikan tukeutuminen voimakkaasti rakennerahastovaroihin jättää Salon kaltaiset Etelä-Suomen rakennemuutosalueet käytännössä ilman tukimahdollisuuksia, jollei osaa rakennerahastovaroista kohdenneta erityisesti rakennemuutosalueille, kuten edellisen ohjelmakauden aikana tehtiin.**

Alue kuihtuu tai kasvaa työpaikkojen myötä

Äkillinen rakennemuutos vapauttaa nopealla aikataululla työvoimaa ja tiloja uuteen käyttöön. Ihmiset haluavat nopeasti löytää uuden työpaikan ja jatkaa normaalia elämäänsä. Siksi alueen kannalta on elintärkeää pystyä nopeasti joko auttamaan ihmisiä löytämään uudet työpaikat tai vakuuttamaan heidät, että työpaikkoja on tulossa. **Ilman luottamusta alueen tulevaisuuteen ihmiset ja sitä myöten elinvoima katoaa paikkakunnalta.**

Salossa tunnustetaan, että on epärealistista kuvitella kaikkien nyt ja pian työttömänä olevien löytävän seuraavan uuden työpaikkansa Salosta. Siksi kaupunki haluaa huolehtia siitä, että työmatkaliikenne-yhteydet pääkaupunkiseudulle ja Turkuun ovat sujuvat ja että Salosta löytyy sopivia tiloja etätyön tekemiseen. Ihmisten työllistyminen muualle on alueen kannalta kuitenkin vain toiseksi paras ratkaisu, sillä se ei auta rakentamaan tulevaisuutta. **Rakennemuutoksen alueellisessa hoidossa onkin tärkeää tukea ihmisten työllistymisen lisäksi työpaikkojen syntymistä alueelle.**

Tuki työpaikkoja luoville yrityksille on tukea alueelle

Salo on määräaikaisesti ainoa Etelä-Suomen toisen tason yritystuen alue. Käytännössä aluestatus tarkoittaa, että Salossa yritys voi saada kehittämis- ja investointihankkeisiinsa 10 – 30 prosenttia tukea ELY-keskukselta. Salolaiset yritykset ovat käyttäneet rahoitusta aktiivisesti, sillä ELY-keskus on myöntänyt tukea 140 seudun yritykselle, jotka arvioivat tuen työllistävän vaikutuksen olevan 822 työpaikkaa. Varsinais-Suomeen allokoitu rahoitus on käytännössä jo loppunut, mutta yrityksillä on edelleen hankkeita vireillä ja käynnistymässä. **Korkeamman yritystuen aluestatuksella ei ole merkitystä, jollei yritystukeen myös budjetoida määrärahoja.**

Salossa yrityksille on rakennemuutosvuosien aikana markkinoitu voimakkaasti niin vapautuneen työvoiman kuin käytössä olleiden tukimuotojenkin hyödyntämistä. Yrityssalon ja kaupungin elinkeino- ja yritysasiantuntijat tuntevat alueen elinkeinoelämän ja yrittäjät, tietävät käytössä oleva tukimekanismit ja seuraavat elinkeinoelämään vaikuttavia megatrendejä, joten heillä on kattava käsitys siitä, mitä julkinen sektori voisi tehdä työpaikkojen syntymiseksi. Kaupungin ja elinkeinoyhtiön resurssit suunnitellaan normaalin toiminnan tavoitteiden mukaisesti, jolloin äkillinen tarve normaalia mittavampaan toimintaan vaatii lisäresursseja: yritysneuvojia etsimään piilotyöpaikkoja ja sparraamaan yrityksiä kasvuun ja uudistumiseen, työvoimaneuvojia ohjaamaan urasuunnittelussa, markkinoijia osaajien ja alueen myyntiin, sijoittumisneuvojia palvelemaan invest in –asiakkaita. Kun rakennemuutos vaikuttaa välttämättä myös kaupungin omaan talouteen, on väliaikaisen lisärahoituksen löytyminen nopeasti kaupungin omasta budjetista monesti hankalaa. **Tarvitaan projektiluontoista rahoitusta siihen, että äkillisen työvoiman määrän lisääntymisen suoma mahdollisuus saadaan alueella täysimääräisesti hyödynnettyä.**

Yhteenveto

- On tärkeää, että alueiden ennakoivaan ja resilienssiä vahvistavaan kehittämiseen tarjotaan alueen vahvuuksiin ja suunnitelmallisuuteen perustuvaa tukea.
- Alue- ja rakennemuutospolitiikan tukeutuminen voimakkaasti rakennerahastovaroihin jättää Salon kaltaiset Etelä-Suomen rakennemuutosalueet käytännössä ilman tukimahdollisuuksia, jollei osaa rakennerahastovaroista kohdenneta erityisesti rakennemuutosalueille, kuten edellisen ohjelmakauden aikana tehtiin.
- Ilman luottamusta alueen tulevaisuuteen ihmiset ja sitä myöten elinvoima katoaa paikkakunnalta.
- Rakennemuutoksen alueellisessa hoidossa on tärkeää tukea ihmisten työllistymisen lisäksi työpaikkojen syntymistä alueelle.
- Korkeamman yritystuen aluestatuksella ei ole merkitystä, jollei yritystukeen myös budjetoida määrärahoja.
- Tarvitaan projektiluontoista rahoitusta siihen, että äkillisen vapaan työvoiman määrän lisääntymisen suoma mahdollisuus saadaan aluella täysimääräisesti hyödynnettyä.

LIITTEET

- Salon ohjaustaulu
- Salon toimialarakennekehitys 2008 - 2013
- Salon ÄRM-toimintasuunnitelmataulukko

SYYSKUU 2015

SALO

TYÖMARKKINAT

VÄKILUKU	TYÖVOIMA	TYÖTTÖMÄT
54 033	25 120	3 831
-313	-428	-12

TYÖTTÖMYYS-PROSENTTI

15,3

+0,2

2 072	1 759
-44	+32

ALKANEET TYÖTTÖMYYSJAKSOT

525

-274

TYÖTTÖMYYDEN KESTO

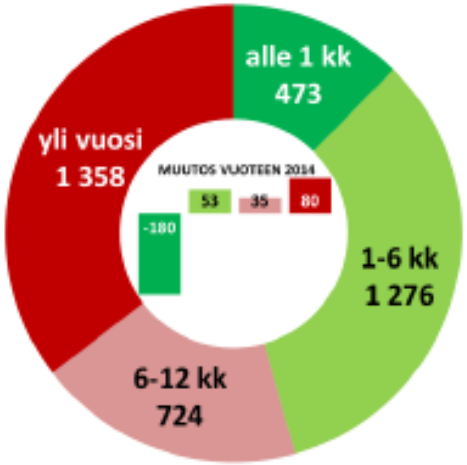

AVOIMIA TYÖPAIKKOJA

ALLE 25 VUOTIAAT	YLI 50-VUOTIAAT
438	1 564
-3	-24

Työttömien määrä väheni vuoden takaiseen verrattuna ensimmäisen kerran sitten elokuun 2014

Työvoimakoulutuksessa ja palkkatukityössä oli yli 300 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin

Perustetut ja lakanneet yritykset 01-09/2015

PERUSTETUT YRITYKSET

LAKANNEET YRITYKSET

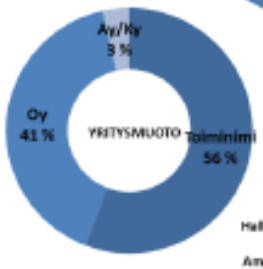

TOIMIVIA YRITYKSIÄ

5 016

* Esityksessä on verrattu tämän vuoden tietoa viime vuoden vastaavan ajankohdan tietoon

Lähteet: Varsinais-Suomen ELY-keskuksen työllisyyskatsaus/Toimiala Online/Asiakastiedon Myyntioptimi/Patentti- ja rekisterihallituksen Virre-palvelu

yrityssalo

Tommi Virtanen

LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN (1000 euroa)									MUUTOS
toimiala	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013/2007
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	20 144	5 996	6 488	5 229	7 897	10 720	11 696	11 474	5 478
B Kaivostoiminta ja louhinta	6 185	7 538	6 832	14 668	12 543	13 618	12 753	10 893	3 355
C Teollisuus	3 996 612	5 392 725	5 356 838	3 655 663	3 186 561	3 235 131	2 373 606	1 505 976	-3 886 749
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	9 321	10 265	20 087	20 150	23 484	16 348	21 525	29 075	18 810
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	6 664	7 180	7 397	7 881	8 508	10 206	10 675	19 645	12 465
F Rakentaminen	145 332	151 817	183 733	160 533	157 440	197 443	223 620	194 277	42 460
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	735 290	717 699	772 077	695 591	690 167	779 296	765 817	719 126	1 427
H Kuljetus ja varastointi	134 784	97 451	102 302	96 189	93 629	100 854	97 186	106 825	9 374
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	42 170	43 099	46 942	48 170	45 381	47 451	45 922	45 095	1 996
J Informaatio ja viestintä	50 624	58 900	58 879	54 111	50 106	53 562	49 565	46 379	-12 521
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
L Kiinteistöalan toiminta	143 759	22 379	30 049	33 319	34 812	36 866	53 505	53 212	30 833
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	25 255	25 642	33 571	32 228	38 834	48 941	58 967	58 568	32 926
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	42 190	54 042	53 221	38 694	40 559	44 044	35 888	33 483	-20 559
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P Koulutus	2 118	2 149	2 607	2 096	2 466	2 697	3 159	4 688	2 539
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	17 295	21 733	24 555	28 383	27 723	31 011	34 062	37 228	15 495
R Taiteet, viihde ja virkistys	5 676	6 075	6 412	5 679	5 615	5 735	5 546	6 994	919
S Muu palvelutoiminta	36 261	40 751	44 888	40 273	40 799	39 640	41 844	25 940	-14 811
Kaikki yhteensä	**5 419 680**	**6 665 441**	**6 756 878**	**4 938 857**	**4 466 524**	**4 673 563**	**3 845 336**	**2 908 878**	**-3 756 563**

HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN									MUUTOS
toimiala	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013/2007
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	295	1 102	1 086	1 062	1 079	1 054	971	921	-181
B Kaivostoiminta ja louhinta	35	36	27	58	54	54	52	57	21
C Teollisuus	9 715	9 819	9 124	8 378	7 236	6 694	5 814	4 194	-5 625
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	14	25	31	30	32	24	25	37	12
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	44	48	49	53	51	54	55	87	39
F Rakentaminen	1 116	1 181	1 200	1 088	1 138	1 261	1 279	1 323	142
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	2 203	2 256	2 344	2 318	2 310	2 476	2 410	2 237	-19
H Kuljetus ja varastointi	1 287	1 198	1 214	1 163	1 147	1 120	1 065	1 072	-126
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	478	447	465	499	481	511	461	479	32
J Informaatio ja viestintä	357	450	394	347	335	359	304	320	-130
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	250	252	271	256	261	278	265	280	28
L Kiinteistöalan toiminta	133	135	140	143	137	152	152	155	20
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	365	345	338	340	390	422	472	457	112
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	1 137	1 425	1 137	759	788	886	679	595	-830
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P Koulutus	32	36	37	36	31	34	41	54	18
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	273	335	341	380	378	415	460	407	72
R Taiteet, viihde ja virkistys	60	63	62	58	56	70	64	70	7
S Muu palvelutoiminta	293	323	348	341	313	321	334	307	-16
Kaikki yhteensä	**18 087**	**19 476**	**18 608**	**17 309**	**16 217**	**16 185**	**14 903**	**13 052**	**-6 424**

Välittömät toimet	TAVOITTEET		TOIMENPITEET	
TYÖVOIMA JA TYÖLLISYYS	Kaupungin ”sakkomaksujen” kasvun pysäyttäminen	Yritysten mahdollisuuksia rekrytoida uutta henkilöstöä helpotetaan	Osaajien ja yritysten kohtaamiset (esim. rekrymessut)	Osaamiskartoitukset eri työnhakijaryhmille
	Työttömien määrä on joka vuosi pienempi kuin edellisenä vuonna samaan aikaan	Pidetään osaava työvoima seudulla	Palkkatukirahoituksen saatavuuden turvaaminen	Salon Voimala -rekisterin ylläpito ja kehittäminen
YRITTÄJYYS JA YRITYSTOIMINTA	Tunnistetaan kehittymis- ja kasvukykyisiä yrityksiä ja saatetaan ne tehostettujen palvelujen piiriin	Tuetaan yritysten tuotekehitystoimintaa ja hakeutumista uusille markkinoille	Investointi- ja kehittämistukien tehokas ”markkinointi” yrityksille	Uutta yritystoimintaa tukeva ympäristö (kokeneiden tuki, rahoitus, tilat)
	Tehostetaan esihautomo- ja hautomotoimintaa	Kehitetään yrittäjyyden alkuvaiheen tukitoimia ja madalletaan yrittäjyyden kynnystä	Tuetaan yritysten kansainvälistymistä (Team Finland V-S yhteistyö)	Verkotetaan aktiivisesti alueen yrityksiä
	Seudulle syntyy uusia innovatiivisia yrityksiä		Vahvistettu uuden yritys-toiminnan tuki (neuvonta ja rahoitukseen liittyvä opastus)	
INFRATRUKTUURI JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	Seudulla on tarjolla houkuttelevia toimitiloja ja yritystontteja		Yritysalueiden profilointityö	Kaato- ja Just Do ICT-verkostojen toiminta seudulla
	Aktivoidaan eri tavoin elinkeino-elämän ja julkisen sektorin investointeja		Tuotetestausympäristöjen kehittäminen ja markkinointi yrityksille	Salon vahvuuksien tuoteteistaminen
	Varmistetaan infrastruktuurin kilpailukykyisyys		Invest in Salo -toiminta	Edunvalvonta (ESA-rata)
Keskipitkä tähtäin	**TAVOITTEET**		**TOIMENPITEET**	
TYÖVOIMA JA TYÖLLISYYS	Varmistetaan neuvontapalveluiden määrä ja laatu	Tehokkaat ja aktiiviset työllistämistoimet	Vajaakuntoisten työllistäminen ja nuorten työpaja- yms. toiminta	Innovatiivisten työllistämistoimenpiteiden pilotointi
	Alueen koulutustarjonta on monipuolista	Varmistetaan yritysten tarvitseman osaamisen saatavuus	Tiivis yhteistyö oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa	Ulkoisesti rahoitetut kehittämishankkeet
	Käytössä on joustavasti toteutettavia koulutusmalleja		Työvoima– ja muu koulutus	Etätyön tuotteistaminen ja markkinointi
YRITTÄJYYS JA YRITYSTOIMINTA	Hyödynnetään tehokkaasti kasvavien toimialojen tarjoamat mahdollisuudet uutena yritystoimintana	Perustetaan esineiden internet - ja tuotanto-osaamiseen perustuva kansainvälisen tason osaamiskeskus	Osaamiskeskuksen tiekartan laatiminen, verkostoituminen ja rakentamisen ensimmäinen vaihe	Tuotteistetaan Salon vahvuuksia (osaamisprofiili ja markkinointi)
	Helpotetaan korkeaan osaamiseen perustuvan yritystoiminnan sijoittumista Salon seudulle	Tehokkaan markkinointiviestinnän ansiosta Salon seutu on houkutteleva sijoittautumisvaihtoehto yrityksille	Microsoft-kampuksen tiloihin liittyvä taustatyö	Verkotetaan aktiivisesti seudun yrityksiä
	Tehokkaan markkinointiviestinnän ansiosta Salon seutu on muuttovoittokunta		Investointi- ja kehittämistukien tehokas ”markkinointi” yrityksille	
INFRATRUKTUURI JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	Paikkakunnalla toimivat korkeakoulut tuottavat osaamista elinkeinoelämän tarpeisiin	Älykkään teknologian Salo –osaamiskeskittymän synnyttäminen	Teknologisen osaamisen vahvistaminen ja toimijoiden verkottaminen	Edunvalvonta (ESA-rata ja Itäisen ohitustien toisen vaihe)
	Saadaan aikaan toimiva innovaa-tioympäristö, missä uusia luovia innovaatioita synnytetään aktiivisesti	Liikenne- ja tietoliikenneinfra ovat kilpailukykyisiä	Kaupunki kumppanina ja henkilökunta asiantuntijoina käyttäjälähtöisessä tuotekehityksessä	
Pitkä tähtäin	**TAVOITTEET**		**TOIMENPITEET**	
TYÖVOIMA JA TYÖLLISYYS	Muualle työllistyvien pysyminen Salossa	Varmistetaan yritysten tarvitseman osaamisen saatavuus	Etätyön tuotteistaminen ja markkinointi (hyvät yhteydet: liikenne ja tietoliikenne)	Ulkoisesti rahoitetut kehittämishankkeet
	Nykyisten asukkaiden säilyttämien	Työttömien määrä on vuoden 2008 tasolla	Etätyötoimistot	Tiivis yhteistyö oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa
	Uusia asukkaita Saloon mm. pääkaupunkiseudulla työskentelevistä ja matkatöitä tekevistä		Salon markkinointi asuinpaikkakuntana (messut ja kohdennetut kampanjat)	
YRITTÄJYYS JA YRITYSTOIMINTA	Älykkään teknologian Salo –osaamiskeskuksesta kansainvälisen tason toimija		Teknologisen osaamisen vahvistaminen ja toimijoiden verkottaminen	Kiikalan lentokentän kehittäminen miehittämättömien lentoalusten testikentäksi
	Tunnistetaan nousevia ja kasvavia toimialoja		Kaupunki kumppanina ja henkilökunta asiantuntijoina käyttäjälähtöisessä tuotekehityksessä	
INFRATRUKTUURI JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	Liikenneinfra säilyy kilpailukykyisenä	Salolla on tehokas ja kansanvälisesti kattava yhteistyöverkosto	Tarjolla kilpailukykyiset kaupan sijoittumispaikat	Kaupungin imagomarkkinointi
	Salon seutu säilyy vetovoimaisena		Edunvalvonta (KT 52 ja ESA-rata)	Ystävyyskaupunkiverkoston elinkeinopoliittinen hyödyntäminen.
	Varmistetaan säilyminen kaupan keskittymäpaikkakuntana		Luodaan houkuttelevia asuinympäristöjä mm. kaavoituksella ja teemallisilla asuinalueilla	